

Ali Alpar:

Bütün akademilerde olan, (eski) TÜBA’da da var olan, ama açık seçik yazılı olmayan birtakım ilkeler var. Biz bunları çok önemseydiğimiz için daha bu kuruluş tartışmaları sırasında, kafamızda belirirdi, bazı şeyleri yazalım dedik ilkeler olarak. Bizim üç tane ilkemiz var. Birincisi, bilimsel liyakat, yani bir insan akademiye bir gruba mensup veya siyasi bir alakayla falan atanmaz, atanmamalı. Liyakat esasına göre atanmalı ve onu da kim değerlendirecek, tabii meslektaşları değerlendirecek. O bir. İkincisi, akademiler özgür olmalı. Ne konuda? Bilimle ilgili konularda. Bilimle ilgili tecrübelerini yansıtacaklar, görüş bildirecekler, uzmanlık konularında rapor yayımlayacaklar, oralarda özgür olmaları lazım. Üçüncüsü de, bilimsel dürüstlük dedik. Bunun birtakım doğruluk kuralları var. Söylediğiniz şeylerin kanıtlanmış, kanıtlanabilir şeyler olması lazım, bilimin kendisi böyle çalışıyor. Bu ilkeler bir resmi kuruluşun, yani TÜBA’nın kuruluş kanunlarında yazmaz. Ama işin ruhu böyledir. Bütün akademiler böyle çalışıyor, dünyada kendimizi eşdeğer gördüğümüz akademiler böyle çalışıyor. Bunları biz bir dernek olarak kurulurken ilke olarak belirleyip yazalım dedik. Bu esas ilkeler olarak. Bir de çalışma tarzı olarak arkasından gelen şeyler. Biz kurulduktan sonra meselâ üye seçme usullerimizi, yönergelerimizi yazdık. O Dernekler Kanunu’na göre kuruluşu bağlayan bir şey değil. Bir derneğin yetkili organı olarak yönetim kurulu var, ondan sonra yönetim kurulu genel kurulun kendisine verdiği yetkilere veya tüzüğün verdiği yetkilere göre o derneğin kendine özgü işlerini nasıl yapacak; yönergelerine, şusuna busuna karar verebiliyor. Onları oluştururken TÜBA’nın 18 yıllık tecrübesinde büyük çoğunluğumuzun eksik gördüğü bazı şeyler vardı. Bunlardan bir tanesi bu üye seçim sürecinin, tamam işte önerilere, bilimsel değerlere falan dayandırılarak gerekçelendiriliyor, ama son aşamada sözlü bir ortamda tartışılıyor, bu da sözlü bir ortamda tartışmanın bütün sakıncalarını getiriyor. Birçok akademi bunu yapmıyorlar artık. Ne oluyor? Genel kurulda insanlar orada bulunmayan, çünkü henüz aday, bir kişi hakkında görüş beyan ediyor, olumlu veya olumsuz. Meselâ biz bunu gayet açık bir şekilde bir sakınca olarak gördük, çünkü hem incitici, hem de verimsiz noktalara varıyordu, tartışma bilimsel içerikten çıkıyordu, sonuç bulanıklaşıyordu, işler zorlaşıyordu, vs. Onun için üye seçim sürecindeki değerlendirmeleri son aşamaya kadar, e-mail ortamında yahut hakem raporlarıyla, yani yazılı olarak yapalım, bunlara Akademi’nin içerisinde meslek grupları, ihtisas grupları olarak kimler, nasıl karar versin, bunu hep yazılı olarak yapalım. Ama en sonunda bir dernek olarak, dernek genel kurulunun, tüzüğüme öyle yazdık, üyeliğe birini kabul etmesi lazım. Orada bir oylama oluyor. O oylama sırasında oylanacak aday hakkında tartışma orada açılmasın. Ancak buna bir istisna bıraktık, çünkü aday hakkında ciddi bir sakınca, bir şey olabilir bir üyemizin gözünde, o takdirde bir süre veriyoruz. Eğer bir aday hakkında tartışma açılmasını toplantı öncesinde verilen o süre içinde bir üyemiz isterse o zaman genel kurulda tartışma

Değerler açılıyor. Bu bizim (Eski) TÜBA'dan öğrendiğimiz önemli bir tecrübeydi. Ama başka birçok olumlu şey de vardı TÜBA'da. Genelde adayların hakem raporlarıyla değerlendirilmesi, vs., olumlu şeyler. Olumluyu bırakın, olmazsa olmaz bir şey bir akademi için. Onu aldık. Ama o süreci biraz dikkatli düşündük. Böyle karşılıklı konuşmaların, sözlü tartışmaların olacağı, işin subjektifleşeceği süreçleri karar mekanizmasının dışında bıraktık. İkincisi, TÜBA'nın Konsey'inde adaylar konusunda neredeyse bir veto yetkisi vardı. 10 kişilik Konsey, artı başkan, 11 kişi, en az 8'inin olumlu oy vermesi lazım. Biz bunu da benimsemedik, çünkü Konsey'in kompozisyonu farklı disiplinlerden oluyor. Esas belirleyici kararın o adayın kendi disiplinine, aynı disiplinde insanlar yoksa da ona en yakın alanlardan üyelerin görüşleriyle belirlenmesi, ve TÜBA'da Konsey'di, bizde Yönetim Kurulu, bu üst kurulun herhangi bir filtreleme yetkisinin olmaması.

Şevket Pamuk:

TÜBA'da da sosyal bilimler temsil ediliyordu. Ama ben TÜBA'da sosyal bilimlerin biraz "küçük kardeş" muamelesi gördüğünü düşünmüşümdür. Başından beri sosyal bilimlerin eşit muamele görmesinden yana olduk. Bunu Bilim Akademisi'ne bu şekilde kurmaya çalıştık. Tıp, temel bilimler, sosyal ve beşerî bilimlerin, üç tane alan olarak, birbirine eşit olarak gelişmesini sağlamaya çalıştık. (Eski) TÜBA da sonunda bir devlet bakanına bağlıydı. TÜBA bir devlet bakanıyla ilişkiler içindeydi, ama yasada ne yazarsa yazsın sonunda, fiiliyatta birçok şey belirlenebiliyor. Türkiye'de iktidar giderek merkezileşiyordu. Yetkiler en yukarıda toplanmaktaydı. Onun için özerk kurumların yetkileri, sade bu konuda değil, toplumun birçok alanında, özerk kurumların yetkileri teker teker budanıyordu. TÜBA'nın başına gelenler de bu çerçevede oldu. Onun için bunu, bir siyaset bilimci olarak baktığınızda, bir iktisatçı olarak baktığınızda, bir sosyolog olarak baktığınızda, gidişatı gayet net görüyordunuz.

Şevket Pamuk:

Bilim Akademisi'ni kurarken bazı temel ilkelerin de ve bu ilkelerin içtenlikle savunulmasının ve izlenmesinin de çok önemli olduğunu düşündük. Bilim Akademisi'ni kurarken liyakat, özgürlük, dürüstlük, bu üç ilkeyi benimsedik. Ve 2011'den günümüze Türkiye'de siyasi koşullar giderek ağırlaşırken bu ilkelerin önemi de giderek arttı. Türkiye'de bilimsel çalışmalar için, akademik çalışmalar için liyakatin, dürüstlüğün ve özgürlüğün ne kadar önemli olduğu bir kez daha ortaya çıktı. Onun için o ilkeleri başından koymamız ve o ilkelere sahip çıkmamız bence Bilim Akademisi'ni en baştan itibaren diğer kurumlardan ayıran yahut diyelim ki 2011 sonrası TÜBA'dan ayıran bir özelliktir. Onun için çok önemiştir bu temel ilkeleri.

Yeşim Atamer:

Almanya’da, İngiltere’de herhangi bir bilim insanına akademi desenez, hemen kafasında bir şey çağrışır. Öyle bir şey ki bahsettiğimiz yüzyıllarla geleneği olan kurumlar gerçekten. Dolayısıyla bir akademiye üye olunmasının ne anlama geldiği, bir akademinin rolünün ne olması gerektiği konusunda her bilim insanının aklında bir şey vardır. Türkiye öyle değil ama. Neden? Çünkü, zaten TÜBA’nın da kuruluşu 1990’lar. O açıdan bakıldığında biz bir bilim akademisi geleneğini zaten çok geç yaşamaya başladık. Onun üzerine bir de, 2011’de Bilim Akademisi’nin kurulduğunu düşünecek olursanız, o tanınırlığı sağlamak tabii çok kolay değil. O belirli bir zaman alacaktır. O tabii akademik belirli standartların, o etik algıların, bilimsel düzeyin yükselmesiyle de çok bağlantılı.

Ali Alpar:

Ben bizim dünyadaki akademiler arasında gerçekten doğru dürüst bir akademi olduğumuza eminim. Umarım böyle süreriz. Biz dünyada çok eski, kurumsal akademilerle ilkeler bazında ve aktif olmak bazında yarışır vaziyetteyiz. Yani kimseyi örnek almadan, bir çeşit kendine güvenle bu noktaya geldik ve dünya akademiler camiasında da önde gelen akademiler ile bir öykünme ilişkimiz yok. Onlar bizi takdir ediyorlar, hatta bu kadar kısa zamanda bu kadar etkin olduğumuzu söylüyorlar. İkincisi, ilk TÜBA’nın kuruluşu: tabii ki bir kamu kuruluşu olarak kuruldu. Ülkemizin geldiği gelişmişlik düzeyinde Türkiye bilim dünyasının, belki hâlâ Türkiye’nin nüfusuna oranla yetersiz ama kalite anlamında belli bir düzeyde, belli grupların olması açısından, buna hazır. Bunu kamu nezdinde kabul ettirecek bir ağırlığı olan bilim insanları vardı, ama bir de belli bir konjonktür oldu hükümette, o öyle oldu. Doğal ki, bir kamu kurumu olarak kuruldu, birçok ülkede de böyle. Bir meslek odasından farklıydı başından itibaren. Çünkü ilk TÜBA kanununa da bakarsanız Akademi’nin bir çeşit, bizdeki kadar açıkça yazılı ilkeler bazında olmasa bile Akademi’nin tarifini yapıyor; dolaylı olarak tarifini yapıyor, çünkü nasıl üye seçileceğini anlatıyor. O üye seçiminin mevcut üyeler tarafından ve liyakat bazında olacağı (Eski) TÜBA’da vardı, şimdiki TÜBA’nın tam tersine olarak.

Şevket Pamuk:

2012 yılının sonbaharındaki genel kurulda ilk dalga yeni üye kabul edildi. TÜBA’da üye olup da Bilim Akademisi’ne üye olmak isteyen yahut TÜBA’dan istifa ederek veya istifa etmeden Bilim Akademisi’ne üye olmak isteyen TÜBA üyelerini biz üye kabul ettik. Ondan sonra yeni üyeler için 2012’nin bahar ve yaz aylarında epey yoğun bir çalışma içinde olduk. Ben bu dönemde sosyal ve beşerî bilimler alanındaki yeni üye adaylarının belirlenmesi ve onların dosyalarının oluşturulması sürecini bir miktar koordine ettim. Sonra bu adaylar 2012 yılı sonbaharında genel kurula sunuldu. Biz

Değerler onun için de TÜBA'daki sosyal bilimler alanındaki üyeler olarak Türkiye ölçeğinde ve yurtdışında epey geniş bir tarama yaptık. Sosyal bilimlerde sayıları artırmak istiyorduk, onun için Türkiye üniversitelerinde çalışan, yurtdışındaki üniversitelerde çalışan bilim insanlarının araştırma sicillerini değerlendirdik, hakem raporlarını oluşturduk. Ondan sonra bu dosyaları ilk önce sosyal ve beşerî bilimler alanındaki TÜBA'dan gelen üyelerin onayına açtık. Onların onayından sonra TÜBA'dan gelen diğer dallardaki, yani temel bilimler ve tıptaki üyelerin de birlikte genel kurulda oylama yapıldı. Burada şöyle bir farklılık var. Biz, Bilim Akademisi'nde en erken aşamadan itibaren üç tane alan belirledik, temel bilimler, tıp ve sosyal ve beşerî bilimler. Bu üç alanın her birinde ilk değerlendirmeler o alanın kendi içinde yapılmaktadır. O alanda bir görüş oluştuktan sonra genel kurulda tüm üyelerin oylamasına başvurulmaktadır. Onun için adaylık ve üye sürecinde her alanın kendi görüşü TÜBA'da olduğundan biraz daha fazla ağırlık taşır.

Şevket Pamuk:

Aday önerildikten sonra o alanın kendi içinde bir ön oylama yapılıyor, diyelim ki sosyal bilimlerde bir aday, sosyal ve beşerî bilimler alanındaki üyeler o adayı önce oyluyorlar, ama oylamanın sonucu ne olursa olsun o aday yahut şöyle diyelim, o oylamanın sonucu çok olumsuz olmadıkça o aday sonra genel kurula getiriliyor, ama genel kurulda oylama yapılmadan evvel deniliyor ki tüm üyelere, “Bu aday kendi alanındaki üyeler arasında yapılan oylamada şöyle bir ön sonuç almıştır”. O sadece istişarî, bu görüş de onlara ek olarak sunuluyor. Sonra genel kurulda herkes oyunu kullanıyor. Ama o üyenin kendi alanında, sosyal bilimler alanında bir adaysa, o adayın sosyal ve beşerî bilimler alanındaki üyelerden aldığı oyun önemli bir ağırlığı oluyor. Eğer o alanda kuvvetli olumlu oy almamışsa seçilmesi çok zor.

Ayşe Erzan:

Birçok bilim akademisi gayet, İngilizce sözcüğü kullanacağım çünkü o tam öyle oturuyor, *establishment*'turlar. Yani hiçbir şekilde sol filan değildirler. Ama içlerinde tabii ki muhalif insanlar vardır. Muhafazakârdırlar, *establishment*'ı o şekilde çevirebilirsiniz. Muhafazakârdırlar genellikle bilim akademileri. Bugün dünyadaki bilim akademilerinin neredeyse her birinin insan hakları komitesi vardır ve susturulmaya, bastırılmaya çalışılan, sadece bilim insanlarıyla ilgili de değildirler, oldukça geniş bir meslek yelpazesi söz konusudur. Meselâ Amerikan Bilimler Akademilerinin sekretaryasını oluşturduğu bir insan hakları örgütü, International Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies, Bilim Akademilerinin Uluslararası İnsan Hakları Örgütü, sadece bilim insanlarının değil, doktor, hattâ hemşire gibi profesyonellerin insan haklarını kapsayacak biçimde çalışır ve onların gadre uğradıklarında kendi ülkelerinin yöneticilerine mektuplar yazmak, bazen kamuya açıklamalar yapmak, bazen doğrudan doğruya ziyaretlerine giderek bu

Değerler insanların yanındayız demek gibi işlevleri vardır. Bu sadece Network içinde olmaz, ayrı ayrı akademilerin de... Mesela Fransız Bilimler Akademisi'nin eski başkanı şu anda insan hakları komitesinin başkanıdır, Edouard Brézin, ve Tuna Altinel'in içeri alınması [beraatle sonuçlandı], sonra da dava süreciyle çok yakından ilgilenmiştir CODHOS (Comité de défense des scientifiques). Yani akademiler içinde genellikle muhafazakârlık vardır, fakat insan hakları duyarlılığı artık muhafazakarlığı aşmış bir olaydır. Muhafazakâr olabilirsiniz, ama insan haklarını savunmak artık her medenî insanın görevi diye algılanmaktadır dünyada, bizim ülkemizde öyle olmasa da.

Önder Pekcan:

Benim ta 1976'da "Türkiye'de Bilim Akademileri Kurulmalıdır" diye Milliyet gazetesinde bir yazım çıktı. Orada iki tane bilim akademisi modeli tartışılıyor. Bir tanesi Sovyet tipi, bir tanesi de Avrupa-Amerika tipi. Sovyet tipinde, bilim akademilerinin laboratuvarları var, çalışma yerleri var ve burada insanlar çalışıyor. Akademi üyesi aynı zamanda laboratuvarda çalışan adam demek. Azerbaycan'da böyle, Kazakistan'da böyle, Sovyet akademi modeli öyle. Ama Amerika'daki akademi modeli kulüp, prestijli bir yer orası. Ben oraya seçilirsem ben iyiymişim, kulüp üyesi oldum. Herkes kendi üniversitesinde çalışacak, ama akademiye seçildin, bir kulübe seçildin. İyisin sen, çok iyisin, bak seni akademiye aldık demek. Kulüpçülük gibi bir şey. Fransa biraz daha değişik, orada CNRS var, onların da birtakım akademisyenleri çalışıyor ama. Bizim akademi tipi tamamen prestij. Bunlar tıpta mesleğini iyi yapanlar, bunlar iyi kimyacılar, biz bunları seçiyoruz, gençlere örnek olsun, onlar da çalışsınlar böyle olsunlar, bu akademiye seçilsinler. Bizimki öyle. Şu andaki de öyle. Dernek dediğimiz öyle.

Şevket Pamuk:

Bilim Akademisi'nin, bir akademinin değeri, kamuoyu önündeki itibarı üyelerinin başarılarıyla, üyelerinin ne kadar sağlıklı seçildiğiyle çok ilişkili. Bizim iddiamız, biz Türkiye'de bilim alanında en başarılı araştırmacıları bünyemize katan bir kuruluşuz, bunu da en iyi yapan kuruluşuz, diyoruz. Türkiye'de ve Türkiye'de doğup büyümüş de sonra yurtdışında üniversitelerde bugün çalışmakta olan bilim insanlarının bugün mümkün olduğu kadar en başarılılarının, mümkün olduğu kadar yüksek oranını üye yapmaya çalışıyoruz, bunu hedefliyoruz. Bunu başardığımız ölçüde de biz bilim akademisi olmaya layık olacağız. Çünkü bilim akademisi dediğimiz şey, başarılı bilim akademileri kendi ülkelerinde en yüksek oranda en başarılı bilim insanlarını bünyesine katabilen, ondan sonra da belirli faaliyetleri de tabii yerine getirebilecek, ama o üyelik çok önemli. En öncesinden, 2011-2012'den itibaren TÜBA'daki inişli çıkışlı deneyimlerden de ders alarak, dersler çıkararak o üyelikleri geliştirmeye çalıştık. O aşamayı çok önemli buluyorum. Sosyal bilimlerde benim görüşüm TÜBA daha gayretli olabilirdi, sosyal bilimlerde daha güçlü bir kadro oluşturabilirdi. Onun

Değerler için biz Bilim Akademisi'ni kurunca Bilim Akademisi'nde sosyal ve beşerî bilimlerin tarafını biraz daha güçlendirdik diye düşünüyorum. Ama bunlar sonra bizim faaliyetlerimize de yansdı. Çünkü, içinde bulunduğumuz ortam sosyal ve beşerî bilimlerin alanındaki üyelere de önemli görevler talep ediyor. Akademi'nin görevleri, Akademi'nin son dönemdeki faaliyetleri, sosyal ve beşerî bilimlerin alanındaki üyelere de epey katkı gerektirdi.

Ali Alpar:

Şöyle söyleyeyim, bizim kendi aramızdaki konuşmalarda, genel kurullarımızda, bütün üyelerimiz herhâlde mutabıktır ki günün birinde Türkiye Bilimler Akademisi'nin kanunu değişip tekrar bir akademiye yaraşır liyakat bazlı, üyesini kendisi seçer hâlde gelse dahi bizler bir ayrı sivil toplum kuruluşu olan bir akademiden vazgeçmeyeceğiz. Bunun lüzumuna inanıyoruz. Çünkü bu büyük bir rahatlık sağlıyor. İş yükü bakımından değil. Ama gerçekten uzun vadede bunun garantisi olması bakımından, bir. İkincisi, bence sivil topluma bir katkımız oluyor. Biz sivil topluma Türkiye'de kendi bağrında bir akademi olması imkânını vermiş oluyoruz. Ama ilki daha önemli, çünkü uzun vadede gelen geçen hükümetlerin akademi nosyonları, akademinin bağımsızlığına ilgileri veya tahammülleri kalıcı olur mu olmaz mı bilmiyoruz. Ama sivil toplum olduğunuz zaman bir avantajınız var.

İzzettin Silier:

Onlar kuruluşta da kendi aralarında “Yarın,” dediler, “devlet yeni bir TÜBA anlayışı ortaya koyarsa biz devam edecek miyiz?” Dediler ki, “Dünyada örneklere bakarsak, devlet dışında akademiler de var, biz onlardan birisi olmalıyız. Devlet TÜBA olsun, TÜBİTAK olsun bu gibi kurumlara özgürlük imkânı verir de onlar da gelişirlerse arzu eden onların üyelerini aramıza katarız, arzu etmeyeni katmayız. Ama Bilim Akademisi yan yana gelmiş bilim insanların yarattığı bir kurum olmalıdır” diye karar verdiler. Kuruluş öyledir, ben de bu fikirdeyim. Faydalı olmuştur. Ama maalesef aradan epeyce zaman geçmesine rağmen henüz TÜBİTAK'ı, TÜBA'yı özgürlüğe kavuşturacak bir zihniyet politikacılarımızda yerleşmedi.

Ersin Yurtsever:

Artık TÜBA'da seçilmiş de olsa bir üye otomatik olarak bizim üyemiz olamaz, tekrar bizim kriterlerimizle bizim seçim sistemimizden geçmesi gerekir. Bu tabii genel kurul kararı, arkadaşlarla bu kararı alırken herkesin ne düşündüğünü bilemem ama benim kişisel görüşüm, bilimsel liyakate inanan bir bilim insanının, atamalarla gelmiş üyelerin olduğu ve bunların çok çoğunlukta olduğu bir kurumda kalmasının ben bilimsel etiğe uymadığı düşüncesindeyim. O nedenle benim de oyum olumlu oldu. Şu anda TÜBA'da seçilmiş bir üye bize gelmek isterse bizim normal seçim sürecimizden geçer, eğer hakikaten iyi olduğu genel kurul tarafından kabul edilirse de seçilir. Şimdi

Değerler seçimimiz (eski) TÜBA'nınkine çok benzer bir şekilde sürüyor. Gene bizim üyelerimizin üçü tarafından önerilmesi gerekiyor yeni üye seçmek için. Onun [dosyaları] hakemlere gidiyor, hakem raporları toplanıyor, yönetim kurulunda değerlendiriliyor, sonra genel kurula götürülüyor, genel kurulda da o alandaki üyelerin oylarını toplayıp, örneğin bir mühendis geldiği zaman mühendislik alanındaki bütün üyelerimiz kişisel görüşlerini yazıyorlar, bu üye olmalı mıdır, olmamalı mıdır diye, o görüşü genel kurula sunuyoruz, genel kurulda kapalı oyla yeni üyelerimizi seçiyoruz. Bu şekilde, benim beklediğimden açıkçası biraz daha iyi şekilde ilerledik. Şu anda 170 civarında üyemiz var. Bunların herhâlde 25 kişisi en azından yurtdışında yerleşmiş ama halen Türk vatandaşı olan üyeler. Çünkü dernek olduğumuz için Türk vatandaşı olmayan birisini üye olarak alamıyoruz. O zaman onları onur üyesi statüsünde, yani Türk'tür, yurtdışına gitmiştir, ama vatandaşlığını değiştirmiştir, o zaman onları onur üyesi statüsünde alabiliyoruz. 9 kişilik yönetim kurulumuz var, biri başkan, 8 üye olmak üzere. Genelde burada biz kararları hiç oyçokluğuyla aldığımızı hatırlamıyorum, her şey konuşarak, ikna sürecinden geçerek gider. Birbirimize açıklamamız, birbirimize anlatmamız gerekir. Fakat genel kuruldaki oylama kapalı oydur, o zaten tüzük gereği, dernekler yasası da aynı şeyi söylüyor, genel kurulda seçilmesi lazım diye. O bizim mecbur olarak yaptığımız bir şey, ama onun dışında her şeyi tartışarak, konuşarak, şeffaf bir şekilde yürütüyoruz.

Yeşim Atamer:

Bilim Akademisi olarak yönetim kurulları ayda bir toplanıyor. Yaz aylarında belki bir buçuk, iki ay ara veriliyor, ama onun dışında düzenli olarak ayda bir toplantı oluyor. Yönetim kuruluna İzmir ve Ankara'dan da üyelerimiz oluyor ve açıkçası son derece düzenli bir şekilde herkesin katılmaya çalıştığını da söylemem lazım. Gerçekten. Çünkü, bir bilim akademisi olmanın sonucu değil ama, hepimiz herhâlde hem mesleklerimizi sevdiğimiz için hem Akademi'yi de sevdiğimiz için çok keyif alarak tabii yönetim kurulunda bulunuyoruz. O açıdan herkes zaten gelmek istiyor. Ben şimdi bir senedir yaklaşık yurtdışında olmama rağmen yine de Skype üzerinden veya buraya, İstanbul'a gelişlerimi ona denk düşürecek şekilde yine yönetim kuruluna katılmaya çalışıyorum. Çok *collegial* bir yapı. Hep beraberce bazı şeylere karar vermeye çalışıyoruz. Hiç kimsenin bir üstün oyu falan gibi bir şeyi yok. Her konu tartışılıyor uzun boylu. Tabii ki hep bir gündemle toplanıyoruz ama bir zaman kısıtımız genelde olmaksızın her konuyu içimize sindirerek tartışıp o şekilde karar almaya çalışıyoruz. Yönetim kurulunda mümkün merteye tabii farklı bilim dallarının temsiliyeti de önemli. Ama diğer taraftan, her dernekte olduğu gibi diyeceğim tabii, daha aktif olan, daha katılımı yüksek olan ve bu tip bir şeye aday olan kişileri bulmanız gerekiyor. O yüzden bazen daha teknik alanlarda ağırlık oluyor, bazen sosyal bilim alanı daha ağırlıklı oldu. Ama bizim yönetim kurulumuz genelde dengeli diyebilirim açıkçası, her meslek grubu, tıp, mühendislik ve sosyal bilimler diye

Değerler düşünce olursanız, her meslek grubunun da temsil edildiği bir yönetim kurulumuz var. Gündem konularımız genelde birazcık yıllık takvimin neresinde olduğumuza da bağlı. Bir, Akademi'ye yeni seçilecek olan üyeler, onursal üyeler ve asli üyeler olarak, onların seçim süreçlerine ilişkin hep bir takvimimiz var. Bu geçen genel kurulda zaten yeni üyelerin seçimi yapıldı. O genel kurula hazırlık yönetim kurullarının gündemi tabii o oluyor. Ondan sonra ikinci bir genel kurulumuz var, o da bahar aylarında oluyor. O dönemin hemen öncesi veya sonrası da BAGEP, genç bilim insanlarına Bilim Akademisi'nin verdiği ödül toplantısı ve töreni oluyor. Dolayısıyla onların seçimleri var. Yine yönetim kurulunda çok belirleyici olan tabii ki bütün o BAGEP başvurularının değerlendirilmesi süreci, onların seçiminin yapılması, jürilerin oluşturulması gibi son derece belirli takvimle işleyen gündem maddelerimiz var. Ama onun dışında tabii ki Türkiye'nin gündeminde her zaman için bir "bilimsel" sorun bulmanız da mümkün. O yüzden Akademi olarak bunların hepsine ilişkin bir yorumda bulunmamız mümkün değil. Ama bazıları, yani gerçekten bakıldığında bilim insanlarının çoğunu ilgilendiren, üniversitelerle ilgili olarak, özellikle işte yasal düzenlemeler veya belirli uygulamalarla ilgili olarak da daha detaylı raporlar hazırlamak veya eğer hemen kısa sürede tepki göstermemizin uygun olacağını düşündüğümüz bir konu varsa da onunla ilgili bir duyuru açıklamak gibi bir yönetim kurulu tercihi de olabiliyor. Onlar da acil gündem maddeleri oluyor diye düşünün. Onlarda da genelde hep bir iki kişi bir metin hazırlığında bulunuyor, ondan sonra metni burada yansıtıyoruz, herkes üzerinde beraberce çalışıyor gerek Türkçesi olsun, gerek vermek istediğimiz mesaj açısından olsun, istenilen bütün düzeltmeler yapıp ondan sonra yayınlama yoluna gidiyoruz. ... Her sene yaptığımız bilimsel bir toplantımız var. Onun organizasyonu, kimin çağrılacağından başlayarak organizasyonuna kadar diye düşünün. Bilim Akademisi'nin yürüttüğü, popüler bilim web sitemiz Sarkaç var biliyorsunuz, dolayısıyla onunla bağlantılı olarak, gerçi Sarkaç'ın artık kendi bir yönetimi var zaten ama, yine Bilim Akademisi'nden belirli farklı konularda karar alınması ihtiyacı olabiliyor, onlarla bağlantılı olarak gündem maddelerimiz ortaya çıkıyor.

Şevket Pamuk:

Hem TÜBA'daki deneyim hem de Bilim Akademisi Derneği'nin deneyimine baktığımda Türkiye gibi bir ülkede şöyle bir ikilem görüyorum ben. Bir yandan devletin desteği önemli. Devlet TÜBA'ya maddî destek sağlamış, bir tanınabilirlik sağlamış, beğenirsiniz beğenmezsiniz pek çok insanın gözünde belirli bir itibar sağlamış TÜBA'nın arkasında devletin olması. Onun için devlet desteği önemli olmuş. Sanıyorum burada en önemli olduğu yer de maddî kısmıdır. Ama öte yandan bu destek beraberinde bazı önemli sakıncalar da getiriyor. Çünkü siyasetçiler dönem dönem o özerklik ilişkisini değiştirip tamamen devlete bağlamak, yürütmeye bağlamak hevesi içinde olabiliyorlar. Öte yandan, siz Türkiye'de devletten tamamen

Değerler ayrı, kendi yağıyla, toplumun desteğiyle faaliyet gösteren bir dernek kurmak yahut yürütmek istediğinizde, Türkiye’de bu tür geleneklerin, bu tür yolların da çok seyahat edilmiş yollar, çok üzerinden geçilmiş, birikim elde edilmiş yollar olmadığını görüyorsunuz. Türkiye’de sivil toplum kuruluşları, dernekleri bu gelenek çok güçlü değil. Biz 2011’den bu yana tamamen devletten ayrı kendi bulduğumuz desteklerle ve toplumun desteğiyle faaliyet gösteren bir kuruluşuz. Ama onun da sınırlarını, onun da sınırlamalarını her gün yaşıyoruz. Ama şunu da söyleyeyim, Türkiye’nin ağırlaşan siyasal ortamına rağmen Bilim Akademisi’ne önemli destekler sağlandı. Bizim BAGEP gibi gurur duyduğumuz, çok başarılı bulduğum programlarını yürütürken çeşitli toplumsal kuruluşlardan, devlet dışındaki kuruluşlardan, vakıflardan ve bireylerden destek sağlayabildik.

Erdal Yıldırım:

Bilim Akademisi faal olduğu konu ya da alan itibarıyla yönetim açısından biraz daha şanslı, daha doğrusu daha elverişli bir ortam. Çünkü alan çok spesifik ve o alanın içerisinde çok tecrübeli insanların bir araya gelip, aynı dili konuşan insanların, benim gördüğüm kadarıyla bu belki akademik ortamın içinde yetişmiş, büyümüş insanların orada yönetim kurulunda olmalarından kaynaklanan bir şey, farklı dengeler var. Kişilerden çok kurumu görüyoruz. Eminim o yönetim kurulunun içerisindeki dengeye de çok olumlu bir şekilde yaklaşıyordur. Yeri ve zamanı geldiğinde devir teslimler daha kolay ve rahat yapılıyordur, yapılacaktır. Ben tabii, mesleki deformasyon nedeniyle her yönetim kuruluna baktığımda mutlaka sorun, eksiklik... Çünkü her organda var, bugün buraya baksanız Vehbi Koç Vakfı için de bunu söyleyebiliriz, Bilim Akademisi Derneği için de bunu söyleyebiliriz. Dolayısıyla derinlemesine baksam mutlaka bir şeyler görürüm. Ama başka kurumlarda olduğu kadar sakınca yaratmadığını hissediyorum. Çünkü yapılması gerekeni yapabileceğini, yaptığını görüyorum. Odaklanma sorunu olmadığını görüyorum, uğraştığı işin tabiatı nedeniyle. Bunlar avantajlar.